

Simone Paauw

s.paauw@medischcontact.nl

@medischcontact

Voorlopig geen abortus in Amsterdam en Maastricht

Na maanden van berichten over het faillissement van CASA en de mogelijke doorstart van de abortusklinieken van deze organisatie, sloten vorige week ook de drie overgebleven abortusklinieken in Amsterdam, Rotterdam en Maastricht. Wat nu?

Sinds vorige week zit ze werkeloos thuis. Op maandag 4 december kreeg abortusarts Jorien Nijland te horen dat haar kliniek in Amsterdam de volgende dag gesloten zou worden. Het werd een dag van ingeplande patiënten afbellen en met collega's de zaken proberen af te ronden. 'Tot op die dag klonken vooral positieve geluiden over een mogelijke doorstart. Maar dat is op het laatste moment afgeketst. Dat voelt als een mokerslag. Aan de andere kant was verder doormodderen ook geen optie', vertelt Nijland, die al twintig maanden bij CASA werkte. 'Voor mij waren de medisch-ethische grenzen een week eerder al bereikt. Doordat de tweede abortusarts uitviel, konden geen behandelingen onder sedatie meer worden gegeven. Ter plekke moesten we de patiënten de keuze geven om de behandeling onder lokale verdoving uit te voeren óf twee weken uit te stellen. Maar een échte keuze was dat niet; de meeste patiënten hadden al een paar weken op de wachtlijst gestaan en zij wilden doorgaan. Er waren patiënten van wie ik dacht: dat hadden we anders kunnen doen. Zo'n behandeling kan, zeker voor kwetsbare patiënten, traumatiserend zijn. Het is geen onvéllige zorg, maar het is niet de kwaliteit die ik wil bieden. Daarnaast kwam de kwaliteit in het geding doordat er steeds meer "gedoe" kwam met leveranciers, waardoor je meer checks moest doen, voordat je überhaupt een patiënt kon behandelen.'

Reisafstand

En nu is het afwachten. Nijland hoopt 'heel erg' dat er in Amsterdam een nieuwe abortuskliniek komt waar zij aan de slag kan. 'Niet alleen voor mijzelf, maar vooral voor de vrouwen die deze zorgverlening nodig hebben. Zij kunnen nu onder meer terecht in Heemstede en Almere, maar de reisafstand lijkt me een grote drempel. Bovendien zeggen de tien andere klinieken in Nederland de patiënten er voorlopig bij te kunnen nemen, maar daar twijfel ik aan. CASA nam 50 procent van de abortusbehandelingen voor haar rekening, hoe kunnen die worden overgenomen zonder té lange wachtlijsten, zonder

ANP/FREEK VAN DEN BERGH

enorme werkdruk voor de mensen daar?’ De sluiting van de abortuskliniek in Maastricht zorgde begin vorige week voor een vliegende start van een nieuwe abortuskliniek, Gynaikon Klinieken (die ook zorgverlening op het gebied van anticonceptie en menopauze gaat doen), in Roermond. Op dringend verzoek van de minister opende Gabie Raven, die tot januari 2017 bij CASA werkte, bijna een maand eerder dan gepland. Volgens Raven stond de telefoon al snel roodgloeiend en belden patiënten van heinde en verre. Eind vorige week werd bovendien bekend dat deze nieuwe speler op de markt de CASA-vestiging in Rotterdam overneemt. ‘We zagen dat er van CASA niets overbleef, maar omdat CASA de helft van de abortussen deed, móét er nu gewoon weer capaciteit bij. De keuze voor Rotterdam is heel pragmatisch; het is een goede locatie, waar veel behandelingen worden uitgevoerd door zeer ervaren medewerkers. We hopen op 3 januari behandelingen te kunnen gaan uitvoeren.’

‘De kwaliteit was in het geding doordat er steeds meer gedoe kwam’

Machopraat

Achter de schermen probeert Marc Udink, curator van het failliete CASA, een overname voor de vestigingen in Amsterdam en Maastricht te bewerkstelligen. Eerdere pogingen voor een overname voor de keten van klinieken mislukten. ‘Dat komt doordat minister Bruins voor Medische Zorg en Sport vond dat de markt het zelf moest oplossen. De marktpartijen die daarvoor in aanmerking kwamen, stonden ook achter die uitspraak, maar dat was gewoon machopraat. Nee, van de minister vond ik het geen machopraat. Van de minister vond ik het een moedig besluit’, zo zegt Udink met enig cynisme in zijn stem.

Voor de vestiging in Amsterdam zijn drie ‘min of meer serieuze’ overnamekandidaten, vertelt Udink. Hij wil niet zeggen wie

dit zijn. ‘Mede doordat de huur is opgezegd en nieuwe huisvesting moeilijk is, zijn de overnameplannen nog weinig concreet en zit er weinig beweging in. Overigens is Maastricht het échte zorgenkindje. Op de vestiging daar heeft niemand geboden. Dat komt door de nieuwe abortuskliniek in Roermond en doordat vrouwen terecht kunnen in België en Duitsland. De vestigingen in Leiden, Houten, Den Haag en Goes – die al sinds augustus gesloten zijn – gaan helemaal niet meer open; de inventaris ga ik binnenkort veilen.’

Huisvesting

Ondanks de overname in Rotterdam, maakt Annet Jansen, voorzitter van het Nederlands Genootschap van Abortusartsen en sinds 1 oktober 2017 gestopt bij CASA in Amsterdam, zich grote zorgen over de continuïteit van zorg. Jansen: ‘De bestaande abortusklinieken zijn een week voor de definitieve sluiting ontboden op het ministerie van VWS en hebben toegezegd de zorg, tijdelijk, te kunnen overnemen. Maar wat gebeurt er op langere termijn? Ik weet dat ook in Amsterdam serieuze partijen zijn voor een overname. Welke dat zijn, kan ik niet zeggen. Maar het is enorm lastig, in Amsterdam zijn de hoge kosten voor huisvesting een groot probleem. Toch vind ik dat er nú doorgepakkt moet worden. Iedereen roept wel dat het vreselijk is en dat de zorgverlening gecontinueerd moet worden, maar daar lijkt het vooralsnog bij te blijven. Voor de vrouwen die het betreft, vind ik het dramatisch; in Amsterdam werden jaarlijks zo’n 3800 à 3900 abortussen uitgevoerd. Al die vrouwen moeten nu verder reizen. Maar ook voor de abortusartsen en de verpleegkundigen vind ik het vreselijk om te zien; er gaat nu zoveel ervaring verloren. ■

web

Eerdere MC-artikelen over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.

WAT GING ER MIS BIJ CASA?

De abortusklinieken onder de naam CASA Klinieken in Amsterdam, Rotterdam, Maastricht, Den Haag, Leiden, Goes en Houten, maakten deel uit van moederorganisatie CASA Nederland. Deze had naast de CASA-klinieken nog een poot en dat was CASA Medical, dat specialistische zorg leverde rond spiraaltjes, uitstrijkjes en sterilisaties van de vrouw en de man. Hoewel het technisch gezien om drie stichtingen ging, met verschillende financieringsstructuren, waren de organisaties in allerlei opzichten erg met elkaar verweven, zo staat in het faillissementsverslag van curator Marc Udink.

In 2016 werden de eerste ‘signalen opgepikt van onregelmatigheden bij de zorgproductie’ van met name CASA Medical. Na onderzoek bleek het te gaan om ontbrekende vergunningen, zorg in rekening brengen zonder geldige verwijzing, niet voldoen aan productieafspraken met zorgverzekeraars, niet door medisch specialisten geleverde zorg in rekening brengen en eerstelijnsdiagnostiek in rekening brengen als gynaecologische consultatie. De financiële consequenties lopen bij CASA Medical mogelijk in de miljoenen; bij CASA Klinieken in de tonnen, maar bij CASA Klinieken zou het gaan om terugvorderingen, van onder meer zorgverzekeraars, die in de sector als normaal worden beschouwd, aldus Udink in het faillissementsverslag. De curator is in oktober nog positief gestemd over de overlevingskansen van CASA Klinieken. Maar uiteindelijk wordt op 8 november toch duidelijk dat de CASA Klinieken meegesleurd worden in de val van CASA Nederland; ook de klinieken worden op die dag failliet verklaard.